

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Jihočeský inspektorát – oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**Základní škola a Základní umělecká škola Stachy,
okres Prachatice**

384 73 Stachy 253

Identifikátor školy: 600 063 046

Termín konání inspekce: 22. – 24. duben 2003

Čj.	075 59/2003-4013
Signatura	og5kw101

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

K datu 1. 1. 2000 vznikl současný právní subjekt, který zahrnuje základní školu a základní uměleckou školu. Od 1. 1. 2003 je jeho součástí i mateřská škola.

Škola má právní formu příspěvkové organizace. Jejím zřizovatelem je obec Stachy, adresa – 384 73 Stachy 253.

Základní umělecká škola poskytuje základy uměleckého vzdělávání především v hudebním oboru, od 1. 9. 2000 byl znovu otevřen výtvarný a nově literárně-dramatický obor. Celkový počet žáků je 138, stanovená kapacita 140 žáků. Hudební obor vykazuje 107, výtvarný 17 a literárně-dramatický obor 14 žáků. Od minulé inspekce v roce 1998 byl zaznamenán mírný vzestup v počtu žáků.

Škola působí v oblasti jihozápadní Šumavy a zajišťuje výuku pro žáky obce Stachy i zájemce z okolních bližších i vzdálenějších měst a obcí (Zdíkov, Vacov, Kašperské Hory, Vimperk a jiné). Do ZUŠ Stachy docházejí i někteří žáci středních škol z Vimperka. Tradici školní výuky v obci Stachy dokládá mj. skutečnost, že původní kamenná školní budova, ve které sídlí nynější ZUŠ, pochází z roku 1835.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční a kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

personálních podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v hudebním oboru

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Hodnocení personálních podmínek se vztahuje na pedagogické pracovníky hudebního oboru, jedná se celkem o sedm vyučujících. Ve vztahu ke sledovaným předmětům z hlediska kvalifikace a pedagogické praxe je stav následující:

Hru na klavír vyučuje zkušená učitelka s celoživotní pedagogickou praxí, absolventka konzervatoře ve hře na klavír, nyní již v důchodovém věku. Je jedinou učitelkou s plnou kvalifikací získanou ukončením studia konzervatoře formou absolutoria.

Hru na housle vyučuje učitelka s odbornou způsobilostí (dosáhla úplného středního odborného vzdělání maturitou v konzervatoři). Bez dosažené odborné způsobilosti vyučuje hře na akordeon, v současné době také přípravnou hudební výchovu. Má dlouholetou pedagogickou praxi (31 let). Dříve působila ve funkci ředitelky samostatné ZUŠ, nyní jako učitelka pověřená řízením odloučeného pracoviště - základní umělecké školy.

Ve škole dále působí tři učitelé s pedagogickou a odbornou způsobilostí pro první nebo druhý stupeň základní školy. Dva z nich mají celoživotní pedagogickou praxi. Vyučovali hudební výchovu, pracovali s pěveckými sbory, působili jako amatérští hudebníci. Hře na kytaru vyučuje učitel se 26-letou praxí v ZUŠ (jinak stále v základní škole), učitel v důchodovém věku vyučuje hru na akordeon a elektronické klávesové nástroje. Mladý učitel vyučuje hře na zobcovou flétnu a klavír (tu absolvoval jako žák ZUŠ Stachy, na pedagogické fakultě se věnoval hře na zobcovou flétnu).

Bez dosažené odborné kvalifikace jsou dva vyučující. Hru na klarinet a zobcovou flétnu vyučuje učitel a vedoucí velkého dechového orchestru ZUŠ Vimperk. Ve svém oboru a zejména ve vedení dechového orchestru dosahuje již dlouhodobě mimořádných výsledků. Hudební nauku vyučuje teprve od druhého pololetí tohoto školního roku studentka posledního ročníku pedagogické fakulty, obor český jazyk a hudební výchova. Je také absolventkou ZUŠ Stachy ve hře na housle. Škola tak využívá dosti omezené možnosti, jak získávat a udržovat sbor složený převážně z pedagogicky a odborně vzdělaných učitelů v oblasti hudební a nástrojové výuky. Nezbytnost získat další perspektivní kvalifikované učitele je zřejmá. Škola v souladu se zpracovanou koncepcí zajistila předpokládané přijetí jedné začínající učitelky od 1. 9. 2003, absolventky konzervatoře. Současný stav v zásadě umožňuje naplňování vzdělávacích a výchovných cílů základní umělecké školy.

Ředitel školy pověřil učitelku, dříve ředitelku samostatné ZUŠ, řízením součásti školy - odloučeného pracoviště ZUŠ. Písemně stanovil její pracovní náplň, která postihuje všechny oblasti podstatné pro řádné spravování a činnost tohoto pracoviště. Pořádá porady vedení za účasti pracovníků pověřených řízením součástí školy. Dobrou personální spoluprací a delegováním úkolů pro oblast ZUŠ se podařilo plně zachovat kontinuitu práce v systému vedení zaměstnanců a v zajišťování veškerých potřebných podmínek. Poradním orgánem vedení školy je pedagogická rada. Pro úsek ZUŠ je organizována zvlášť, ředitel se vždy zúčastňuje. Koná se pravidelně a v dostatečném počtu. Zápisy z pedagogických rad jsou vždy velmi podrobně zpracovány a mají také velmi dobrou vypovídací hodnotu. Program jednání pedagogických rad se zabývá všemi potřebnými otázkami vztahujícími se k činnosti školy.

Kontrolní činnost vychází ze zpracovaného Plánu kontrolní a hospitační činnosti pro školní rok 2002/2003. Určuje hlavní oblasti sledování a kontroly, kritéria hodnocení vyučovacích hodin při hospitacích a formuluje stěžejní pedagogické zásady a principy určující kvalitní proces vzdělávání a výchovy. Pověřená učitelka provádí hospitace, sleduje a hodnotí průběžné výstupy - úroveň interních a veřejných akcí školy. Případné jednotlivé problémy a nedostatky jsou řešeny zpravidla bezprostředně po kontrole. Celková hodnocení částí školního roku jsou prováděna souhrnně na pedagogických radách. Výrazně převažuje pozitivní hodnocení. Dostatečná pozornost a péče je věnována kontrole vedení povinné dokumentace.

V koncepčním plánu celé školy se v jeho jednotlivých částech promítají úkoly pro oblast ZUŠ, např. z hlediska materiálních a personálních podmínek a dalších úkolů. Důraz je kladen na rozvíjení skupinové výuky, hry v souborech, na veřejnou kulturní činnost a celkově na podporu výchovných aspektů vzdělávání v ZUŠ. Opomenuto nebylo ani další vzdělávání. Činnost školy je podrobně plánována na jednotlivá čtvrtletí, veškerá interní a veřejná činnost žáků a učitelů (koncerty a další různé akce) je zpracována termínově pro celý školní rok 2002–2003. Provoz školy je řádně zajištěn – ZUŠ má v rámci právního subjektu k dispozici školníka a uklízečku. Případné větší práce při údržbě a opravách jsou řešeny se zřizovatelem.

Akcí dalšího vzdělávání se zúčastňovala pravidelněji pouze nynější pověřená vedoucí učitelka. Byly to mj. semináře Pedagogického centra České Budějovice pro ředitele a zástupce ředitele ZUŠ. V uplynulém období se zúčastňovala seminářů pro učitele houslové hry, od školního roku 1999/2000 je členkou oblastní umělecké rady, sekce smyčcových nástrojů, s pověřením metodické práce v okrese Prachatice. V období od roku 1999 se jeden učitel zúčastnil akcí výše uvedeného pedagogického centra (metodika hry na klavír, problematika keyboardů). Informativní i určitou vzdělávací hodnotu má účast dvou učitelů v porotách okresních i v oblastních kolech soutěží ZUŠ. Jednou z rezerv je hledání dalších efektivnějších forem vzdělávání zejména pro mladší vyučující .

Škola má zpracována Kritéria pro stanovení OSOH pro učitele /ZŠ, ZUŠ, MŠ/. Ředitel školy ve spolupráci se zástupcem a pověřenými vedoucími pracovníky určí částku u každého učitele

dle kvality práce ve výchovně-vzdělávacím procesu. Pro ZUŠ je rozhodující míra a kvalita přidělených úkolů. K datu 27. 8. 2002 byl nově zpracován vnitřní řád pro ZUŠ. Obsahuje dostatek konkrétních ustanovení pro řádný a bezpečný pobyt žáků ve škole a průběh výuky. V průběhu inspekce nebyly zaznamenány žádné rušivé momenty ve vztahu k ustanovením vnitřního řádu.

Vnitřní informační systém je zajištěn s dostatečnou efektivitou. V daných podmínkách jsou běžné denní osobní a telefonické kontakty pracovníků, zkvalitňuje se využívání PC. Kromě již zmíněných porad vedení, pedagogických rad jsou dle potřeby svolány provozní porady pracovníků.

Pro žáky a rodiče jsou v ZUŠ dva informační panely obsahující důležitá sdělení. Vyvěšen je vnitřní a organizační řád, který seznamuje s organizací výuky, se stanovením školního, klasifikací, ukončováním studia v souladu s vyhláškou MŠMT o ZUŠ. V září jsou pořádány třídní schůzky pro rodiče, v průběhu školního roku třídní koncerty žáků. Vnitřní řád umožňuje rodičům návštěvu výuky jejich dítěte. Celkově mají rodiče zajištěn dostatek informací o škole jako takové i možností pro sledování vývoje vzdělávání a výchovy svého dítěte. V obci má škola dvě prosklené informační skříňky. O práci školy a jejích úspěších jsou zveřejňovány články i fotografie v regionálním tisku (Listy Prachaticka, Stašsko-čtvrtletní časopis). Škola je známa svojí spoluprací s mateřskou a základní školou (nyní v rámci společného právního subjektu) a s několika dalšími subjekty – školami ve Vimperku, Kašperských Horách, s Domovem důchodců Kúsov.

Z hlediska kvalifikace pedagogických pracovníků hudebního oboru mají personální podmínky průměrnou úroveň, vzhledem k dalším výše uvedeným skutečnostem jsou celkově hodnoceny stupněm velmi dobrý.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

V rámci stávajícího právního subjektu je koncepčně dbáno na údržbu a další zlepšování materiálních podmínek pro základní uměleckou školu. V hlavní budově, Stachy 182, je k dispozici celkem šest učeben, z toho jedna slouží pro skupinovou výuku přípravné hudební výchovy, hudební nauky a také jako koncertní sálek. Od minulé inspekce byly, po odchodu jiné instituce, v budově získány další dvě dostatečně prostorné a světlé místnosti. Byly vybaveny a upraveny jako učebny hry na klavír, zobcové flétny a klarinet. Tím mohla být zrušena jedna prostorově naprosto nevyhovující učebna. Částečným nedostatkem dvou nových učeben je poměrně značná, z hlediska výuky dosti rušivá, zvuková průzvučnost. V další budově, Stachy 206, je nyní umístěna výuka nehudebních oborů – výtvarného a literárně-dramatického. Ten může využívat i místní kinosál s jevištěm. Pro stávající menší počet žáků prostory celkem vyhovují. K dispozici je zde další pracovní místnost s hrnčířským kruhem a šatna pro žáky.

Také vybavení školy bylo dále zkvalitňováno. Pořízeny byly nové kusy nábytku (např. židle, linoleum do nových učeben). Vedoucí pracovnice má nový PC s tiskárnou a kopírku sloužící ZUŠ. V učebně hudební nauky je přehrávač CD, televizor s videem. Videozáznamy jsou pořizovány např. z absolventských koncertů, soutěží, zaznamenána byla zahraniční návštěva. Zakoupen byl digitální klavír, dva klarinety. Škola má dva elektronické klávesové nástroje. V učebnách jsou metronomy, pro kytaristy potřebné podnožky. Tradičně je dbáno o údržbu starších nástrojů, např. ladění klavírů, opravy akordeonů. Škola má dostatečný fond potřebné notové a další odborné literatury. Na chodbě byly instalovány nové obrazy hudebních skladatelů. Prostředí učeben i celé školy je esteticky úpravné, podnětné.

Materiálně-technické podmínky hudebního oboru jsou velmi dobré.

**HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY
V HUDEBNÍM OBORU****Realizace vzdělávacích programů**

Vyučovaný hudební obor, ale i další obory výtvarný a literárně-dramatický, jsou vyučovány v souladu s rozhodnutím MŠMT, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

Výuka v hudebním oboru je organizována na podkladě učebních plánů MŠMT pro základní umělecké školy, čj. 18 418/95-25, s platností od 1. září 1995, a to – učební plán č. 1a, přípravné studium pro děti 5–7leté. I. stupeň základního studia pro žáky od 7 let – učební plány č. 2a pro hru na klavír, č. 2b pro elektronické klávesové nástroje, č. 3 pro hru na smyčcové, č. 5a-5b-6 pro dechové nástroje, č. 8 pro hru na kytaru, č. 9 na akordeon a č. 12 pro II. stupeň základního studia od 14 let.

Předmět hra na nástroj je v souladu s výše uvedenými učebními plány dotován shodně u všech žáků 1 vyučovací hodinou týdně, tedy na stanovené spodní hranici. Možná dotace 1,5 hodiny týdně anebo rozšířená výuka pro mimořádně nadané žáky využívána není.

Druhý předmět učebních plánů – komorní/soubořová hra je v rozvrhu výuky zajištěn. Žáci dechového oddělení/klarinetisté jsou na základě dohody se ZUŠ Vimperk zapojováni do výuky v rámci tamního vynikajícího dechového orchestru. Výjimkou je nedodržení učebního plánu v tomto předmětu u sedmi žáků I. stupně a u čtyř žáků II. stupně základního studia v předmětech hra na kytaru, housle, klavír. Bylo sděleno, že i při maximální snaze se v některých případech nedaří zajistit tuto další skupinovou výuku vzhledem k rozvrhovým a dopravním problémům žáků z jiných obcí. Nejedná se však o systémový nedostatek zásadního rázu.

Třetí předmět – hudební nauka pro žáky 1. – 5. ročníku v I. stupni základního studia je zajištěn v souladu s učebními plány.

Povinná dokumentace je vedena v souladu s příslušnou právní normou. Zpracování veškeré dokumentace je prováděno velmi pečlivě, podrobně (např. zápisy z pedagogických rad) a ve svém celku s dobrou vypovídající hodnotou ve vztahu k průběhu a výsledkům vzdělávání a výchovy.

Škola průběžně sleduje a hodnotí naplňování učebních plánů a osnov. V jednotlivých případech (dojíždění žáků do škol, obtížně řešitelné dopravní problémy) přistupuje v zájmu žáka, pro umožnění jeho další docházky do ZUŠ, k dílčímu kompromisu v náplni časové dotace výuky. Systém kontroly naplňování učebních plánů a osnov je ve svém celku účinný.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu (skupině předmětů)**Přípravná hudební výchova (PHv), Hudební nauka (Hn)**

PHv vyučuje zkušená učitelka hry na housle a akordeon. Absence vzdělání v předmětu metodika PHv a Hn (na konzervatoři v 5.,6. ročníku) je částečně vyvážena dlouholetou pedagogickou praxí. Hudební nauku vyučuje od začátku druhého pololetí tohoto školního roku studující 5. ročníku pedagogické fakulty (hudební výchova), zastupuje učitelku na mateřské dovolené. V daném případě jdou výraznější nedostatky v obsahu a metodách výuky na vrub dané situaci – nedostatek pedagogické zkušenosti dosud studující vyučující, málo času na důkladnější prostudování specifických požadavků předmětu a také ne zcela postačující odborné vedení.

Učebna je prostorově vyhovující, má i menší pódium, umožňuje zařazování hudebně-pohybových činností. Využity byly drobné rytmické nástroje, pianino a pracovní sešit My jsme malí muzikanti a novější učebnice pro hudební nauku (D. Lysá).

Přípravná hudební výchova dětí ve věku 5 – 6 let byla motivována přípravou „na koncert“. Vhodnou hudebně-pohybovou formou bylo rozvíjeno elementární tempové a rytmické cítění. Učitelka jasně formulovala úkoly, důsledně vyžadovala dodržování stanovených pravidel „hry“. Děti pracovaly ukázněně. Některá rytmická cvičení však nevycházela z přirozeného materiálu písní a říkadel. Větší část hodiny, spolu s psaním not, byla prováděna bez hudebně podnětějších činností a tedy i s nižší mírou celkové efektivity. Potřebné psychohygienické podmínky dané prostředím a průběhem výuky byly zajištěny.

Výuka hudební nauky byla vedena způsobem, který je ve značném rozporu s požadavkem osnov na činnostní ráz a muzických charakter předmětu. Definování pojmů nenavazujících na znějící hudební příklady, převaha mechanického učení nebyly podnětné hudebně ani motivačně. Zbytečně složité a zdouhavě docházelo k vyvozování žákům známého hudebního pojmu stupnice (většinou je již hrají na hudební nástroj). Hudební materiál se nestal výchozím bodem metodických postupů. Způsob nácvičku písně nesměřoval k rozvíjení intonačních a sluchových schopností žáků, snaha o intonační cvičení nenavázala na předchozí úroveň dovedností. Zpěv „mladých muzikantů“ byl intonačně velmi nekvalitní. Částečně správným směrem vedla snaha o určení schématu zápisu písně (primavolta, sekundavolta) na základě jejího poslechu. Dílčí snaha o uplatnění drobných hudebních nástrojů a zpěv již nemohla změnit celkově dosti únavnou strukturu výuky. Projevila se postupně upadajícím zájmem části žáků, atmosférou bez radosti z tvořivých činností a z hudby.

Přípravná hudební výchova měla průměrnou úroveň, hudební nauka byla pouze vyhovující.

Hra na klavír

Výuka byla sledována u dvou vyučujících v hodinách žáků I. stupně základního studia. Bezprostřední příprava učitelů na výuku byla pečlivá. V individuálních studijních plánech jsou uvedeny všechny osnovami požadované složky klavírní hry. Při výuce byly využívány dobře udržované nástroje (pianina), zařazovány žánrově různorodé skladby z notového fondu školní knihovny. Na psychohygienu výuky příznivě působilo vhodné členění učiva ve sledovaných hodinách, zařazované přestávky i dostatečné větrání tříd, nepříznivé jsou v jedné třídě akustické podmínky (hluk z ulice, průzvučnost stěn se sousedící třídou, ve které se vyučuje hra na EKN). Vyučující vytvářejí ve třídách esteticky příjemné a příznivé prostředí pro výuku.

Ve sledované výuce učitelé většinou adekvátními metodickými postupy vytvářeli a upevňovali správné klavírní návyky žáků včetně účinného uvolnění paží. Rozvíjeli jejich individuální technické dovednosti a muzikální schopnosti. Vhodně propojovali potřebnou hudební teorii s praktickou hrou. Vhodným výběrem žánrově pestré sólové klavírní literatury i průběžně zařazovanými čtyřručními skladbami podněcují zájem žáků. Při sólové hře dbali na pochopení stavby melodie a její frázování a dynamiku, na volbu správného tempa, u vyspělejších žáků také na odpovídající stylovou interpretaci. Jen ojediněle se ve výuce promítly menší pedagogické zkušenosti mladého učitele. Důraz je kladen na hru z paměti.

Při elementární improvizaci (doprovod k lidovým písním a jejich transpozice) učitelé podporují vztah žáků k lidové písni. Dbají na pochopení jejího charakteru a vystižení nálady zvolené písně vhodným doprovodem.

Pro žáky bylo motivující vzorové předehrávání skladeb či jejich částí učiteli, trpělivé opakování a procvičování problémových částí skladeb i zadaných úkolů v hodině, společná čtyřruční hra žáka a učitele jako příprava na souhru dvou žáků. Vyučující dbali, aby žáci vše

pochopili, vedli je ke slovnímu zdůvodnění zvoleného postupu při nácvičku i k sebehodnocení vlastního výkonu.

Všichni žáci byli na vyučování dobře připraveni. Vyučující žáky často chválili, oceňovali každý dílčí pokrok. Ve sledované výuce panovala přátelská tvůrčí atmosféra.

Sledovaná výuka hry na klavír měla celkově velmi dobrou úroveň.

Hra na housle

Předmět vyučuje učitelka s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí a s mnohaletými zkušenostmi. Učivo žáků plánuje podrobně na základě požadavků učebních osnov na celý školní rok. Dle individuálních schopností žáků stanovuje cíle, kterých mají žáci dosáhnout. Výuka probíhá v esteticky podnětném prostředí učebny s klavírem. V průběhu výuky byl využit nejen klavír pro podporu intonace houslové hry žáků, ale také vzorové ukázky hry učitelkou na vlastní housle i na žakovský nástroj. Dostatečným větráním třídy a pravidelně zařazenými přestávkami, vhodným členěním výuky s relaxačními cviky při výuce začínajících žáků byly dodržovány zásady psychohygieny.

Výuka hry na housle byla sledována u žáků přípravného studia a 2. ročníku I. stupně základního studia. Výrazným pozitivem je velký zájem rodičů o výuku, jejich přítomnost při výuce v hodinách. Vyučování mladších žáků je efektivně děleno na dvě časově kratší jednotky v týdnu (2x 25 minut). To umožňuje učitelce častější kontakt se žáky, účinnou kontrolu kvality domácí přípravy, poskytnutí odborné rady i pomoci při fyzicky náročných začátcích hry na housle. Žáci byli na vyučování velmi dobře připraveni. Vykazovali výborné základní nástrojové návyky, velmi dobře intonovali. Velkou sluchovou oporu měli v klavírním harmonickém doprovodu nebo ve společné hře s učitelkou na housle. Učitelka dbala na vědomé uvolnění paží, se začínajícími žáky prováděla účinná relaxační cvičení. Všechny úkoly jim věcně správně vysvětlila, prakticky předvedla a se žáky v hodině důsledně procvičila. Dbala, aby žáci sami dokázali zdůvodnit určitý postup při nácvičku zadaného úkolu, případně nalézt chybu a navrhnout na základě ukázek učitelky správné řešení. Důraz je kladen také na hru z paměti. Žáci od počátků hry na housle prezentují výsledky své práce na veřejnosti.

Učitelka žáky při hře průběžně povzbuzovala a často chválila, oceňovala každý jejich dílčí pokrok. Kvalitu výuky podtrhovalo závěrečné shrnutí zadaných úkolů, zopakování správných postupů pro samostatné domácí cvičení společně se žáky. Žáci sami vždy předvedli vybrané části skladeb, dokázali slovně vyjádřit, co a jak budou cvičit. Ze sledované výuky bylo patrné, že žáci hrají na housle rádi. V hodinách panovala tvůrčí přátelská atmosféra.

Výuka hry na housle měla vynikající úroveň.

Hra na kytaru

Výuka byla sledována u jednoho učitele základní školy, bez odborné způsobilosti pro hru na kytaru. Učivo žáků plánuje v souladu s požadavky osnov. Jeho příprava na vyučování byla pečlivá. Výuka probíhala ve třídě základní školy v prostoru kolem starého pianina. Při výuce byl klavír využit k předvedení nové látky učitelem, kytara k doprovodu žáků ke vhodně vybraným písním. Žáci měli k dispozici podložky pod nohu, místo klasického stojanu na noty byl použit pult na klavír. Dodržování zásad psychohygieny umožňovalo dostatečné větrání tříd a velmi dobré akustické podmínky.

Sledovaná výuka byla organizována pouze individuálně, bez využití možných skupinek dvou žáků. Volený kytarový repertoár odpovídal schopnostem žáků, byl žánrově pestrý. Žáci I. stupně studia vykazovali celkově dobré základní nástrojové návyky při hře na kytaru (např. sezení při hře, uvolněné držení těla). Méně se dařilo uvolněné držení nástroje se správným

postavením obou rukou, ve vyšších ročnících hra legato. Učitel žákům vše odborně správně slovně vysvětlil, problémové úseky skladeb vždy se žáky v hodině procvičil. Chyběly jeho vzorové ukázky hry na kytaru. Současná hra učitele se žáky na klavír postrádala předepsané legato. V menší míře byla vyžadována hra z paměti. Pozornost byla věnována orientaci žáků v notovém zápisu, v akordických značkách, dodržování správného prstokladu, pěstování rytmického a tempového cítění. Učiteli se dařilo v rámci improvizace motivovat žáky k výběru vhodného kytarového doprovodu ke známým písním. Jeho fundované ukázky kytarového doprovodu i společná hra se žáky byly pro výuku přínosné.

Žáci hráli s chutí, na vyučování byli velmi dobře připraveni. Ve sledovaných hodinách pracovali soustředěně, velmi dobře reagovali na pokyny učitele. V průběhu výuky byli učitelem stále povzbuzováni. Svým pedagogickým taktem, klidnou atmosférou výuky i vhodně vybraným repertoárem dokázal učitel ve všech sledovaných hodinách žáky zaujmout. Při výuce panovala atmosféra tvůrčí spolupráce a vzájemné důvěry.

Sledovaná výuka hry na kytaru měla celkově průměrnou úroveň.

Hra na dechové nástroje – zobcovou flétnu a klarinet

Výuka byla sledována u dvou učitelů. Učitel s vysokoškolskou kvalifikací pro první stupeň ZŠ (absolvent ZUŠ na klavír) se při studiu věnoval ve vyšší míře i hře na zobcovou flétnu a osvojil si dobré nástrojové dovednosti. Nekvalifikovaný učitel (částečný úvazek rovněž v ZUŠ Vimperk, vedoucí a dirigent skvělého velkého dechového orchestru této školy, dobrý hudebník) osvědčil již mnohokrát své pedagogické schopnosti a odborné nástrojové dovednosti získané především praxí.

Hra na dechové nástroje je vyučována ve dvou nově zřízených učebnách. Světlé prostory vyhovují svojí dostatečnou velikostí, vybavením. Méně příznivá je zvuková průzvučnost tří učeben ve zvýšeném přízemí školy. Učitelům a žákům jsou zde k dispozici piano, případně digitální klavír, notové stojany, dostatek staršího i novějšího notového materiálu k výuce. Klarinet může škola žákům dle potřeby na čas zapůjčit.

Studijní plány žáků v třídních knihách odpovídaly, s nutnou mírou individuálního přístupu, požadavkům osnov v daných ročnících studia. Stanovena byla nejen látka, ale i sěžejní ročníkové cíle výuky.

Ve hře na zobcové flétny je vedle individuální výuky využívána také povolená forma výuky dvou – tří žáků ve skupince. Učitel vstřícnou komunikací a častým užíváním nástroje účinně žáky motivuje, vytváří příznivou atmosféru, která u schopnějších žáků umožňuje uplatňování vyšších nároků na jejich výkon, postup v látce. Často povzbuzuje, hodnotí, žáky vede k sebehodnocení výkonu. Žáci si osvojují správné dechové a hmatové návyky, prstovou techniku, která je cílevědomě rozvíjena. Snahou je hrát kvalitním tónem, ve správném rytmu a tempu, což se v převážné míře daří. Značně rychlejší postup u nejmladších, ale celkově nadanějších žáků nebyl v daném případě na úkor kvality nástrojového a hudebního projevu. Učitel žáky nestresuje ani v případě nižší úrovně zvládnutí látky, vychází z daného stavu a možností žáka. Dostatečně jsou hrány písně a skladbičky různého hudebního obsahu (včetně soudobých autorů). Žáci se zájmem společně muziciují, učitel se často zapojuje. Látka je v hodině dostatečně procvičována. Pouze nácvik nové látky formou hry z listu, bez úvodního zahrání učitelem, není zejména v nižších ročnících nejvhodnějším postupem.

Ve hře na klarinet jsou u začínajících žáků správně budovány dechové a nátiskové předpoklady budoucího kvalitního tónu v jeho dynamické škále, sledována je intonace, kultivované nasazení, schopnost hry v různých artikulacích. Rozvíjeny jsou schopnosti hudebního vnímání, představivost a paměť. U začínajících žáků je od počátku účinně rozvíjena motivace ke hře na nástroj s cílem zapojení do hry v dechovém orchestru.

Úspěšnost výukového postupu byla potvrzena u žáka vyššího ročníku, který již je členem orchestru. Sledován byl kultivovaný tón a postupy učitele vedoucí k celkovému zkvalitňování hudebního projevu žáka. Učitel správně řeší dílčí problém méně kvalitního nasazování tónů ve vyšší poloze. Atmosféra výuky je podnětná, komunikace zcela přirozená, otevřená. Výuka svými podmínkami i průběhem splňovala psychohygienické zásady.

Ve sledované výuce se jednalo o dojíždějící žáky (Zdítov, Horská Kvilda!). Prokázali opravdový zájem o hudební vzdělávání, hru na nástroje. Učitele dobře uplatňoval svoji přirozenou autoritu, jeho pokyny a stanovené úkoly žáci plně respektovali.

Sledovaná výuka hry na dechové nástroje měla převážně vynikající úroveň.

Hra na akordeon

Hru na akordeon vyučuje již dlouhodobě učitelka s odbornou způsobilostí pro violu/housle. Dovednosti ve hře na akordeon si osvojovala samostatně již v době studia v konzervatoři a rozvinula během své praxe. Také v tomto nástrojovém oboru dosáhla řadu pěkných pedagogických úspěchů. Malý počet žáků na akordeon vyučuje také učitel v důchodovém věku, s vysokoškolským vzděláním a celoživotní praxí v základní škole (mimo jiné hudební výchova). Má amatérskou hudební praxi.

Příprava vychází z pečlivě a podrobně zpracovaných studijních plánů žáků. Ročníkové cíle a látka je plánována diferencovaně, v souladu s osnovami. Vyučující přihlížejí k míře schopností a studijních předpokladů žáků. Učebny jsou prostorově vyhovující. Ve škole jsou k dispozici pravidelně udržované nástroje a dostatek notové literatury.

Ve sledované výuce si nejmladší žákyně (věk pro přípravné studium) osvojila již nemálo dovedností a zvládla i náročnější látku v souhře obou rukou. Nebylo zaznamenáno, že by požadavky nebyly úměrné úrovni fyzického a mentálního rozvoje dítěte. Žákyně hrála dostatečně plynule, rytmicky. Dobře reagovala i na slovní komentáře a výklad učitelky, i když vzhledem k věku žákyně byla jejich kvantita s množstvím předkládaných pojmů na hranici přiměřenosti. Pěstována je hra z paměti. Učitelka více využívala klavíru, než akordeonu. Pozitivně zde působí i vnější motivace – matka žákyně rovněž hrála na akordeon, žákyně má doma podnětné prostředí.

I v další sledované výuce byly systematicky rozvíjeny požadované nástrojové dovednosti – práce s měchem, souhra obou rukou, pěstováno je dynamické odstínění hry. Při nácvičce látky učitelka dbá, aby žák vše dobře pochopil, věděl, co a jak správně nacvičit a omezil počet zbytečných chyb. Škola vychází vstříc i slabším žákům a umožňuje jim alespoň částečně rozvinout hudební schopnosti a podpořit jejich hudební zájem.

Výuka hry na akordeon měla celkově velmi dobrou úroveň.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Učitelka pověřená vedením ZUŠ průběžně kontroluje zpracování studijních plánů žáků v návaznosti na požadavky osnov a dosaženou úroveň loňského roku. Následně sleduje a kontroluje jejich plnění. Ke kontrole využívá hospitací, třídních předehrávek žáků, komisionálních postupových a závěrečných zkoušek. Žáci, kteří výrazněji zaostávají za stanovenými úkoly (nejedná se o větší počty) vykonávají navíc pololetní komisionální zkoušku za přítomnosti třídního učitele i ředitele školy, která rozhodne o dalším postupu. Pokud nedochází alespoň k částečnému zlepšení, žáci školu zpravidla opouštějí. Tím nevzniká ani kumulace výrazných nedostatků z hlediska nepřiměřeného zaostávání za základními požadavky osnov.

Dále jsou sledovány a vyhodnocovány: výsledky žáků v soutěžích, úspěšnost při talentových zkouškách při přijetí žáka k dalšímu studiu ve středních, případně i vysokých školách

uměleckého směru nebo pedagogického zaměření, pokračování absolventů v dalších hudebních aktivitách.

Z tohoto souhrnu poznatků a informací jsou vyvozovány určité dílčí relevantní závěry o výsledcích vzdělávání a výchovy, zdůrazněny jsou zejména pozitivní stránky.

Celkové hodnocení průběhu vzdělávání a výchovy

Veškerá sledovaná výuka v hudebním oboru probíhala v esteticky příjemném prostředí školy a jednotlivých učeben (pouze hra na kytaru je umístěna v základní škole). Vstřícná komunikace vyučujících, jejich motivace a náplň sledovaných hodin odpovídaly očekáváním žáků a jejich rodičů, současně je dbáno na dodržení požadavků osnov. Psychohygienické podmínky výuky jsou velice příznivé. Potřebná aktuální příprava i dostatečné plánování učiva byly zajištěny. Odborná stránka nástrojové výuky měla převážně potřebnou odbornou úroveň, učitelé dostatečně hru na nástroje při výuce využívali. Zejména kvalifikované učitelky ve výuce hry na klavír a housle prokázaly trvalou vysokou úroveň, která se potvrzuje i pěknými výsledky v krajských kolech soutěží ZUŠ. Velmi dobře se daří i učitelům bez studiem získané odborné způsobilosti v předmětech hra na akordeon a dechové nástroje. Úroveň i celkové výsledky vzdělávání jsou rozvíjeny formami komorní/soubořové hry. Společné muzicírování žáků s učiteli je vítaným oživením i při individuální výuce. V menší míře se v metodických postupech a při nácviku náročnější látky projevila absence odborné způsobilosti (hra na kytaru, klavír). Výrazné nedostatky ve výuce hudební nauky jsou pochopitelné z hlediska vzniklé situace (nutné zastoupení učitelky na mateřské dovolené, absence pedagogické praxe), na druhé straně byly přemíra „teoretizování“ a málo praktických hudebních činností konstatovány již při minulé inspekci. Zde se do určité míry projevuje i slabší stránka v odborném vedení začínajících učitelů a nedostatek efektivnější formy dalšího vzdělávání.

SOUČÁSTI ŠKOLY

Základní umělecká škola je součástí právního subjektu Základní a základní umělecká škola, od 1. 1. 2003 je jeho součástí i mateřská škola.

Inspekce proběhla pouze v základní umělecké škole.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Údaje uvedené ve Zřizovací listině jsou v souladu s údaji uvedenými v posledním Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

Veřejné aktivity školy

Kromě interních třídních předehrávek žáků za účasti rodičů se pravidelně konají vánoční, jarní a závěrečné koncerty. Výchovné koncerty žáků jsou pořádány pro mateřskou a základní školu. Pravidelně dvakrát ročně žáci předvádějí svá vystoupení starším občanům v Domově důchodců v Kůsově (vánoce, Den matek). Klarinetisté spolupracují s velkým dechovým orchestrem ZUŠ Vimperk. Dále se žáci ZUŠ podílejí na vystoupeních v dalších obcích (Zdíkov, Vacov, Kašperské Hory). Žákyně houslového oddělení se staly členkami amatérské „Pošumavské filharmonie“, se kterou koncertují doma i v řadě jiných zemí. V rámci prázdninových kurzů pořádaných Českou hudební společností se zájemci z klavírní a houslové třídy účastní letních kurzů se zahraniční účastí. Žáci školy se prezentovali v partnerské obci Ruderting (SRN).

Veškeré další aktivity, činnost a úspěchy školy jsou podrobně zaznamenány v Kronice školy.

Účast v soutěžích

Škola se ve vyučovaných nástrojových oborech soutěží ZUŠ pravidelně účastní. Nejlepší žáci dosahují dobrých umístění i v náročné konkurenci krajských kol. V loňském školním roce postoupili do krajského kola tři žáci klavírní třídy – získali 2. místo a jedno čestné uznání. Do krajského kola postoupily dvě houslistky. V letošní soutěži ve hře na dechové nástroje získali dva žáci dechového oddělení 1. místa bez postupu ve hře na zobcovou flétnu a klarinet. Výuka na dechové nástroje je prioritně zaměřena na hru v orchestru.

Škola se účastnila i soutěže v komorní hře (2000/2001). Nejúspěšnější byli houslisté – v krajském kole získali 3. místo a čestné uznání.

Žáci kytarové třídy se soutěží neúčastní.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina ze dne 17. 10. 2000 vydaná obcí Stachy
2. Rozhodnutí MŠMT, kterým se mění zařazení do sítě škol předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 6. 3. 2003, č.j. 14 750/03-21
3. Škol (MŠMT) V 24-01, Výkaz o základní umělecké škole podle stavu k 15. 10. 2002 a příloha k výkazu o základní umělecké škole
4. Plán – koncepce školy 2003 – 2005
5. Výroční zprávy o činnosti školy ve školním roce 2001/2002, 2000/2001, 1999/2000, 19998/1999
6. Přehled – Pedagogičtí pracovníci ZUŠ Stachy – školní rok 2002/2003-05-27
7. Katalogy o průběhu studia, hudební obor
8. Rozvrhy hodin, školní rok 2002/2003,
9. Výkazy žáků a vyučovaných hodin, školní rok 2002/2003
10. Protokoly o přijímání žáků a komisionálních zkouškách, hudební obor
11. Vnitřní řád ZUŠ Stachy ze dne 27. 8. 2002
12. Organizační řád ZUŠ Stachy
13. Pracovní náplň učitelky pověřené vedením součásti školy - ZUŠ
14. Zápisy z pedagogických rad ve školním roce 2002/2003
15. Plán kontrolní a hospitační činnosti, školní rok 2002/2003
16. Kritéria pro stanovení OSOH pro učitele /ZŠ, ZUŠ, MŠ/
17. Organizační schéma školy
18. Plán práce učitelů ZUŠ Stachy - zpracovaný na období tří měsíců
19. Plán koncertů na školní rok 2002/2003-05-27
20. Kronika školy
21. Hospitační záznamy členů inspekčního týmu

ZÁVĚR

Významná změna, vznik právního subjektu Základní škola a základní umělecká škola k datu 1. 1. 2000, se v podmínkách obce Stachy projevila pozitivně. Byla zachována kontinuita podmínek a činnosti ZUŠ a zároveň byly vytvořeny předpoklady pro další plánovaný rozvoj.

Personální podmínky hudebního oboru i přes nedostatek plně kvalifikovaných učitelů pro základní umělecké školy umožňují plnit stěžejní cíle a osnovy základního uměleckého vzdělávání žáků. Umožňuje to mimo jiné kvalifikace pro základní školu, pedagogická praxe v ZUŠ, další hudební praxe a výrazná osobnost učitelů.

Od data vzniku nového právního subjektu a celkově od minulé inspekce se zlepšily prostorové podmínky hudebního oboru, bylo zkvalitněno vybavení nábytkem, hudebními nástroji a dalšími pomůckami. K dobré atmosféře školy přispívají jasně stanovená pravidla a systém práce a kontroly při vedení pedagogických pracovníků. Příznivě působí esteticky upravené prostředí.

Výuka ve sledovaných předmětech byla dobře plánována, diferencovaně podle individuálních předpokladů a míry talentu žáka, přitom je dostatečně přihlíženo k požadavkům osnov. Příznivé psychohygienické podmínky a podnětná atmosféra jsou společným rysem sledované nástrojové výuky. Náležitá odbornost byla konstatována nejen u plně kvalifikované výuky hry na klavír, ve hře na housle, ale i ve hře na akordeon a dechové nástroje. Absence odborného vzdělání učitelů se částečně projevuje ve výuce hry na kytaru a klavír. Od minulé inspekce nenastala zásadnější pozitivní změna v pojetí a celkové úrovni výuky hudební nauky, což souvisí nejen s aktuálním personálním problémem (nutnost zástupu učitelkou bez ukončeného vzdělání a praxe), ale částečně i nedostatkem odborného vedení a dalšího vzdělávání v tomto specifickém předmětu.

Žáci získávají dostatek správných nástrojových návyků a dovedností, rozvíjeny jsou nejen technické, ale i jejich hudební schopnosti při práci s hudebním materiálem. Pěstována je schopnost vnímání hudby, obohacuje se osobnost žáků, kultivují kulturní návyky. Úspěšně jsou vedeni k praktickému uplatnění osvojených dovedností v hudebních souborech a orchestrech. Nejlepší žáci získali ocenění i v rámci náročné krajské konkurence v soutěžích ZUŠ (především ve hře na klavír, housle, v komorní hře).

Škola se dostatečně prezentuje i na veřejnosti. Její činnost a výsledky se staly součástí kulturního života regionu.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jindřich Bešťák
Členové týmu	Marie Kučerová

V Strakonících dne 30. 5. 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 6. 6. 2003

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu Podpis
Titul, jméno a příjmení

Václav Kraml

.....

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

hodnotící stupnice:

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Nelze hodnotit	—
Nebylo hodnoceno	—

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel Obec Stachy, 384 73 Stachy 253	20. 6. 2003	71/03

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
–	–	Připomínky nebyly podány.